

Asia: VN/7644/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi: laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (rautatieasemien esteettömyyspalvelu ja tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa ehdotuksesta liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta kahden erillisen muutostarpeen johdosta. Ensinnäkin lakiin sisällytettäisiin säännökset, joilla osoitettaisiin kansallisesti vastuut rautatieasemien esteettömyystietojen keräämisestä ja siihen liittyvästä tietopalvelusta. Toiseksi siirrettäisiin toimivaltaisten tieliikenteen viranomaisten kunnallisista ja seudullisista toimivalta-alueista säätäminen laista asetukseen, mikä joustavoittaisi kuntien aloitteesta tehtävien muutosten toteuttamista.

Rautatieasemien esteettömyystietojen osalta virasto lausuu seuraavaa:

Liikenne- ja viestintävirasto on ollut mukana valmistelemassa hallituksen esitystä ja tarkastelemassa eri vaihtoehtoja EU-lainsäädännön vaatimusten toteuttamiseksi. Virasto katsoo, että Liikenteenohjausyhtiö Fintrafficille on laissa selkeästi osoitettu toimialaksi rautatieliikenteenohjaus ja -hallinta sekä niihin liittyvän tiedon keruu, hallinta ja hyödyntäminen. Lisäksi yhtiöllä on keskeinen rooli liikenteen dataekosysteemin kehittämisessä.

Tehtävien järjestämismallivaihtoehtoja tarkasteltaessa esillä oli, että vaihtoehto, jossa rautatieasemien esteettömyystietojen kerääminen ja siihen liittyvä tietopalvelu olisi suoraan osoitettu liikenteenohjausyhtiölle. Rahoituksen järjestäminen olisi tässä mallissa ollut kuitenkin haasteellista, joten vastuu tehtävistä päädyttiin osoittamaan Liikenne- ja viestintävirastolle niin, että se voi hankkia palvelun liikenteenohjausyhtiöltä. Viraston näkökulmasta on kuitenkin tärkeää, että esityksessä viitataan laajempaan hallinnonalalla tehtävään arviointiin liikenteen tietoekosysteemin ja liikkumiseen liittyvien tietojen hyödynnettävyyden kansallisesta tahtotilasta sekä Fintrafficin roolista sen toteuttajana. Tehtävien osoittamista suoraan Fintrafficille ja järjestämismallia voidaan tulevaisuudessa tarkastella uudestaan muun tietosäätelyn uudistamisen yhteydessä.

Liikenne- ja viestintävirasto ehdottaa myös, että hallituksen esityksen perusteluissa kuvattaisiin Fintrafficin olemassa olevat rautatieliikenteen rajapintapalvelut, kuten Väyläviraston yhtiöltä hankkima Digitraffic -palvelu, joka sisältää myös liikennepaikkatietoa.

Liikenne- ja viestintävirasto haluaa kiinnittää huomion tehtävän rahoitukseen. Hallituksen esityksen mukaan esteettömyystietopalvelu olisi osa liikkumisen tietopalveluiden järjestelmäkokonaisuutta, jota Liikenne- ja viestintävirasto rahoittaa jo nykyisin. Virasto käyttäisi tietopalveluihin osoitettuja määrärahoja hankkiessaan palveluita Liikenteenohjaus Fintraffic Oy:ltä palveluostoina. Hallituksen esityksessä todetaan, että tämä määräraha pysyisi muutoksen myötä edelleen viraston budjetissa eikä tämä vaadi uutta määrärahaa valtion talousarvioon tai julkisen talouden suunnitelmaan. Kuitenkin esityksessä todetaan, että sopimuksen hallintaan, neuvontaan ja valvontaan tarvitaan 0,5 - 1 htv vuosittain.

Fintrafficcissa käynnissä olevan liikenteen dataekosysteemin ja siitä sivuavien, Liikenne- ja viestintäviraston sekä Väyläviraston hankkimien palvelujen rahoituksen järjestelyt ovat kiravia ja aukollisia. Tässäkin tilanteessa ollaan kehittämässä uutta palvelua ilman uutta rahoitusta. Virasto joutuu omalta osaltaan priorisoimaan palvelujen ylläpitämistä ja kehittämistä, ja tarvittaessa hakemaan lisämäärärahoja. Virasto korostaa sen vuoksi järjestämismallin kokonaistarkastelun tärkeyttä.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että Suomessa on selkeästi veloitettu toimijat toimittamaan tietokantaan ajantasaisen tiedon. Tämä velvoite ei nyt hallituksen esityksestä ilmene. Viraston käsityksen mukaan tämä velvoite olisi asetettava asemanhaltijalle. Asemanhaltijan määrittelyä on tarkoitus erikseen vielä tarkastella, mutta virasto katsoo, että tietojen toimittamisvelvoite olisi asetettava jo tässä lainmuutoksessa, ja tietojen toimittamisvelvollisuus otettava huomioon asemanhaltijuuden määrittelyä tarkasteltaessa.

Toimivaltaisten tieliikenteen viranomaisten kunnallisista ja seudullisista toimivalta-alueista säättämisen osalta virasto lausuu seuraavaa:

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa ehdotusta liikenteen palveluista annetun lain 181 §:n muuttamisesta niin, että kunnallisista ja seudullisista tieliikenteen toimivaltaisista viranomaisista säädettäisiin jatkossa valtioneuvoston asetuksella, jotta muutosten tekeminen kunnallisiin ja seudullisiin toimivalta-alueisiin olisi jatkossa helpompaa.

Nyt ehdotetuilla muutoksilla toimivalta-alueisiin on joitain vaikutuksia toimivaltaisten viranomaisten rahoitukseen ja myönnettäviin valtionavustuksiin. Nämä on huomioitu Liikenne- ja viestintävirastossa.

Metsälampi Susanna
Liikenne- ja viestintävirasto